

Mijn moeder schrijft

Door Diet Verschoor

Wanneer mij wordt gevraagd waarom ik schrijf, zijn daar altijd weer die herinneringen. Bij ons thuis was schrijven heel gewoon. Ik had een moeder die boeken schreef, een vader die gedichten schreef, mijn zusje schreef verhalen en tekende. Schrijven hoorde bij ons gezin. Mijn moeder zat iedere dag achter haar kleine schrijfmachine te ratelen en trok driftig de bladen uit dat machientje.

"Je mag het lezen en je mag zeggen wat je er van vindt", zei ze dan. En ik las, en altijd was ik nieuwsgierig naar meer. Soms moest dat meer wachten, soms waren er opeens weer drie nieuwe vellen. Het is een niet weg te denken beeld uit mijn kinderjaren, mijn moeder en haar schrijfmachine. In de zomer stond de schrijfmachine op haar bureau, in de winter zette ze hem op een laag tafeltje vlakbij de kachel en zat zij temidden van alles en iedereen te werken. Twee driftig tikkende wijsvingers die haar gedachtegang probeerden te volgen. Nu staat die kleine zwarte Continental uitgewerkt op mijn kamer. Hij overleefde zestig boeken. Ik bewaar deze *'piano van de ziel'* als een dierbaar aandenken. Hij bracht mij geschiedenissen van andere kinderen, verhalen uit andere werelden en misschien begreep ik toen niet goed dat al die verhalen gewoon allemaal ook 'mijn moeder' waren. Ik herinner mij nog zeer goed dat ik de onvoltooide tekst las van 'Ver van Elkander' en ik met grote tranen in mijn ogen las hoe eenzaam de hoofdfiguur achterbleef omdat haar ouders vertrokken. Niets leek mij vreselijker dan ouders die moesten vertrekken. Mijn moeder vroeg mij wat er aan de hand was en ik zei ontwijkend dat het licht zo verschrikkelijk in mijn ogen scheen en dat mijn ogen daarom zo traanden. Ik wilde minstens even dapper zijn als de hoofdfiguur uit het verhaal. Het is een legendarische familiezin geworden - het licht schijnt zo in mijn ogen -.

Ik heb genoten van de verhalen van 'Pip uit de woonwagen', van het meisje uit 'Langs de weg', van 'Zonnekind' en 'De Springplank'. Het meest fascinerende boek vond ik altijd weer 'Het boek van Inge Brands'. Vagelijk begreep ik dat de geschiedenis van mijn ouders was weergegeven in bepaalde boeken en dat gaandeweg de geschiedenis van hun kinderen ook werd weergegeven. "Kees van Dam in de watersnood" en 'Met Brombeer naar de bergen', 'Josje en Jaapje in de tunnel' werden herkenbare verhalen van dingen die ten dele echt waren gebeurd en ten dele waren verzonnen. Pas veel later begreep ik dat zo'n vermenging schrijven was, het weven van de werkelijkheid en de overgrenzing van die werkelijkheid, die twee werden samen een nieuwe werkelijkheid.

Soms vroeg mijn moeder advies. Ik weet niet of ze ooit naar zo'n advies heeft geluisterd. Ik weet alleen maar dat ik er van hield, van alles wat schrijven was, de witte vellen papier die steeds voller werden, het geratel van de machine, een vreemde muziek, de zinnen die werden gestreept en herschreven. En dan veel later de tekeningen en de omslag die kwamen en weer later het boek, weer een boek! Een kaft die haar naam droeg, Nel Verschoor van der Vlis! We raakten eraan gewend, er was altijd weer een nieuw boek dat tijdelijk op de schoorsteen stond, terwijl het nieuwste, nog niet bestaande boek zich in die machine wrong.

Mijn moeder wandelde veel langs de zee, ze zei dat de zee haar de verhalen gaf. Ze zei ook vaak dat het haar blij maakte dat die verhalen gewoon in haar hoofd verschenen. Ze moest ze wel schrijven. Het was een onontkoombare gang die haar dreef.

Later las ze de boeken die ik schreef. Ze had haar gedrevenheid door gegeven. Ze was kritisch, maar volgde wel met grote belangstelling wat werd uitgegeven. Mijn boeken brachten haar altijd weer terug bij haar boeken, dan begon ze te vertellen hoe het met 'Herrielet' was gegaan, hoe het voelde toen 'Onderwijzend Personeel' verscheen. Hoe ze gekomen was tot het verhaal van 'De strandhut'. Ze vertelden nooit iets over 'Het boek van Inge Brandts' en juist over dat boek had ik iets willen horen. Later begrijp je niet waarom je niet verder hebt doorgevraagd. Mogelijk houdt 'Het boek van Inge Brandts' de magie van het schrijven in stand. Niet alles is uit te leggen. Mijn moeder noemde haar schrijven een worsteling en een genade. Ik verbeeld mij te begrijpen wat ze hiermee bedoelde. Mijn moeder schreef. Het is van een onuitwisbare betekenis in mijn bestaan.

